

Fragmenta in epistulam ad Hebraeos (in catenis)

Hebr: Prolog

Οί αίρετικοί φασι μὴ εἶναι Παύλου τὴν ἐπιστολὴν, καὶ τούτου πρῶτην ἀπόδειξιν προφέρουσι τὸ μὴ προτετάχθαι αὐτοῦ τὸ ὄνομα ὡς ἐν ταῖς ἄλλαις ἐπιστολαῖς· δεύτερον τὸ τὴν φράσιν ἄλλην εἶναι, τοῦτ' ἔστι ξένην παρὰ τὴν Παύλου καὶ τὴν κατασκευὴν. δεῖ τοίνυν εἰδέναι ὅτι Παῦλος ἐμισεῖτο ὑπὸ Ἰουδαίων ὡς ἀποστασίαν νόμου διδάσκων, διὰ τοῦτο καὶ κινδυνεύσας ἐν Ἱεροσολύμοις καὶ μόλις διαφυγὼν ἐπέμφθη εἰς Ῥώμην. ὠφέλιμα τοίνυν γράφων Ἑβραίοις οὐ προτίθησι τὸ ὄνομα ἑαυτοῦ, ἵνα μὴ τῷ μίσει τῷ πρὸς αὐτὸν ζημιωθῶσι τὴν ὠφέλειαν τὴν ἀπὸ τῆς ἐπιστολῆς. Γράφει δὲ αὐτοῖς ὡς φησιν ὁ μακάριος Σευηριανός τῇ Ἑβραίων γλώττῃ, ἃ καὶ ἡρμηνεύθη ὑπὸ τινος τῶν μαθητῶν, ὑπὸ Λουκά, ἢ μᾶλλον ὑπὸ Κλήμεντος οὗ καὶ μέμνηται. διὰ τοῦτο ξένη φράσις. καὶ 346 τοῦτο ἐζήτηται τοῖς πρὸ ἡμῶν, καὶ Εὐσέβιος ὁ Παμφίλου ἱστορικώτερος γεγονὼς τῶν πρὸ αὐτοῦ καὶ μετ' αὐτοῦ, ἐμνημόνευσε τῆς ζητήσεως, καὶ ὅτι τοῖς πατράσιν ἡμῶν τοῖς παλαιοῖς τῶν ἐπισκόπων ἔδοξε Παύλου τὴν ἐπιστολὴν εἶναι. Hebr 1,1-2 Πολυμερῶς μὲν κατὰ τὰς διαφορὰς τῶν χρόνων ἐν αἷς ὑπονομήθη τὰ περὶ ἡμῶν, οἷον ἐν τῇ τοῦ Ἀδάμ γενέσει, ἐν τοῖς κατὰ τὸν Κάιν, ἐν τοῖς κατὰ τὸν Νῶε, ἐν τοῖς κατὰ τὸν Ἀβραάμ, ἐν τοῖς πρὸ νόμου, ἐν τοῖς μετὰ νόμον· πολλὰ γὰρ τὰ μέρη τῆς ὑπὲρ ἡμῶν τοῦ θεοῦ διοικήσεως. πολυτρόπως δέ, ὅτι ἄλλη ἐδόθη ἐντολὴ τῷ Ἀδάμ, ἄλλη τῷ Νῶε, ἕτερα τῷ Ἀβραάμ, καὶ διὰ Μωϋσέως ἄλλη, καὶ διὰ τῶν προφητῶν διάφοροι. Ἐλάλησεν ἡμῖν ἐν υἱῷ, ἀντὶ τοῦ δι' υἱοῦ· οὐ γὰρ ἐν αὐτῷ ὡς ἐν ὀργάνῳ, ἀλλὰ δι' αὐτοῦ ὡς οἰκονομοῦντος σάρκα, ἵν' ἐντεῦθεν ἀρξαμένη τῶν Ἰουδαίων ἡ ἀκοή, καὶ ὡσπερ δραξαμένη ψηλαφία τινὶ τοῦ λόγου οὕτως ἀναχθῆ εἰς τὴν προαιώνιον ὑπαρξιν. πρότερον γὰρ εἰρηκῶς ἐλάλησεν ἡμῖν ἐν υἱῷ ὃν καὶ κληρονόμον ἔθηκεν –ἀντὶ τοῦ ἐποίησεν–, ἀνήγαγε τὸν λόγον εἰς τὴν προαιώνιον ὑπαρξιν. καὶ τοῦτο ποιεῖ συνεχῶς, πῆ μὲν ἀνιῶν εἰς τὴν θεολογίαν, πῆ δὲ κατιῶν εἰς τὴν ἐνανθρώπησιν. Hebr 1,3α Ζητῶν παραστῆσαι τρανότερον τὸ ἐκ τῆς οὐσίας τοῦ πατρὸς γεγεννησθαι τὸν λόγον, τοῦ ἀπαύγαματος ἐμνημόνευσεν· τὸ γὰρ ἀπαύγασμα ἐκ τῆς οὐσίας ἐστὶν ἐκείνου οὗ ἐστὶν ἀπαύγασμα, καὶ διηνεκὲς καὶ ἐξ αὐτοῦ καὶ οὐδέποτε' ἄνευ ἐκείνου ἐπινοούμενον οὗ ἐστὶν ἀπαύγασμα. ἀλλ' ἐπειδὴ τὸ ἀπαύγασμα ἐλάττονα δείκνυσι τὴν φύσιν παρ' ἐκεῖνο οὗ ἐστὶν ἀπαύγασμα καὶ οὐκ ἐν ἰδίᾳ ὑποστάσει, ἕτερα λέξει τοῦτο παρέστησεν εἰπὼν· καὶ χαρακτήρ τῆς ὑποστάσεως, τὸ μὲν πρῶτον θετικῶς εἰς ἀπόδειξιν τοῦ ἐκ τῆς οὐσίας ἀμερῶς εἶναι, τὸ δὲ δεύτερον, ὅτι οὐκ ἀνυπόστατον. ὡσπερ γὰρ Ἰωάννης λόγον ὀνομάσας ἐπήγαγε· πρὸς θεὸν ἦν καὶ θεὸς ἦν, οὕτω καὶ Παῦλος ἀπαύγασμα εἰπὼν προσέθηκεν· καὶ χαρακτήρ τῆς ὑποστάσεως. 347 Hebr 1,3β Τοῦτό ἐστὶν ὃ λέγει Ἱερεμίας· ἰσχυρὰ ἔργα λόγων αὐτοῦ. Hebr 1,3ξ Εἰ καὶ ὁ λόγος σὰρξ ἐγένετο, ἀλλ' οὖν ἐν δόξῃ καὶ φύσει τῆς θεότητος ἦν καὶ τῶν ὑπερτάτων τοῦ θεοῦ πατρὸς οὐκ ἀπέστη θρόνων· καὶ ἡλαττωμένου βραχὺ παρ' ἀγγέλους διὰ τὸ τῆς ἀνθρωπότητος μέτρον· ὑποκάθηται γὰρ τῶν ἀγγέλων τὸ εὐκλεές ἢ ἀνθρώπου φύσις–, ἦν δὲ καὶ οὕτως ὑπεράνω παντὸς ὀνόματος ὀνομαζομένου. Hebr 1,7-8 Ὡσπερ ἐπὶ τοῦ ἀπαύγαματος καὶ τοῦ χαρακτήρος ἐμιμήσατο τὸν νοῦν Ἰωάννου, λόγον ὀνομάσαντος καὶ πρὸς θεὸν εἶναι εἰπόντος, οὕτως καὶ ἐνταῦθα μιμεῖται τὸν Ἰωάννην. ὡσπερ ἐκεῖνος εἶπεν· οὗτος ἦν ἐν ἀρχῇ, πάντα δι' αὐτοῦ ἐγένετο, ἀντὶ τοῦ οὗτος ἦν, ταῦτα οὐκ ἦν, οὕτως καὶ ὁ Παῦλος· πρὸς μὲν τοὺς ἀγγέλους· ὁ ποιῶν, πρὸς δὲ τὸν υἱόν· ὁ θρόνος σου· ἵνα δείξῃ· τὸ μὲν ποιούμενον οὐκ ἦν, ὁ δὲ θρόνον ἔχων αἰώνιον αἰεὶ πρὸς πατέρα ἦν. Hebr 1,12-14 Οὐ μεταβολὴν λέγει φύσεως γινομένην, ἀλλὰ κατὰ σύγκρισιν, ὅτι

ἐγχωρεῖ ταῦτα ἀπολέσθαι μᾶλλον καὶ ὥσπερ ἀπόλλυται ὅσον πρὸς παράθεσιν τῆς τοῦ υἱοῦ ἀϊδιότητος. καὶ γὰρ ὁ κύριος προλέγων τὴν δευτέραν παρουσίαν, ἀστέρας μὲν πεσεῖσθαι λέγει, οὐκέτι δὲ ἥλιον ἢ σελήνην ἢ οὐρανόν. Πρὸς τίνα δὲ τῶν ἀγγέλων εἶρηκέν ποτε; ἀφείς τὴν κτίσιν πᾶσαν τὸ ταύτης ἀνώτερον λέγει, τοὺς ἀγγέλους· εἰ γὰρ πρὸς ἀγγέλους διαφορὰ τῷ υἱῷ κατὰ τὸ τοὺς μὲν γενέσθαι, τὸν δὲ μὴ γενέσθαι, πόσω μᾶλλον πρὸς τὰ ἀόρατα πάντα; δεῖ δὲ ἐπισημῆνασθαι ὅτι διὰ τοῦ σὺ δὲ ὁ αὐτὸς εἶ, καὶ τὸ προαιώνιον καὶ τὸ ἄτρεπτον τῆς φύσεως ἐδήλωσεν, καὶ διὰ τοῦ φάναι· οὐχὶ πάντες εἰσὶ λειτουργικὰ πνεύματα εἰς διακονίαν ἐδήλωσεν ὅτι ὁ υἱὸς οὐκ ἔστι λειτουργὸς ἀλλὰ συνεργός. 348 Hebr 2,2-3 Οὐ νόμον λέγει, ἀλλὰ τὸν πολλάκις δι' ἀγγέλων οἰκονομηθέντα. ὑπὸ τῶν ἀκουσάντων εἰς ἡμᾶς ἐβεβαιώθη. τοῦτο ὅμοιον ἐστὶν ἐκείνῳ τῷ ἐν τῇ πρὸς Γαλάτας ἐπιστολῇ, τῷ ἀνέβην κατὰ ἀποκάλυψιν, καὶ ἀνεθέμην αὐτοῖς τὸ εὐαγγέλιον, μὴ πως εἰς κενὸν τρέχω ἢ ἔδραμον. ἐβεβαιώθη δὲ οὐχ ἡμῶν δεηθέντων, ἀλλὰ τῶν ἄλλων πάντων πληροφορηθέντων, ὅτι ἄ κηρύσσω, καλῶς κηρύσσω. Hebr 2,5-9 Τὸν μέλλοντα αἰῶνα λέγει. αὐτίκα τελευταῖον ἐπήγαγεν· νῦν δὲ οὐπω ὀρώμεν αὐτῷ ὑποτεταγμένα τὰ πάντα· τὸν δὲ βραχὺ τι παρ' ἀγγέλους ἡλαττωμένον βλέπομεν Ἰησοῦν. ὥστε τὸ τί ἐστὶν ὅτι μιμνήσκῃ αὐτοῦ; τῷ Ἰησοῦ προσήκειν φησὶν· τὰ γὰρ τῆς κοινῆς ἀνθρωπότητος αὐτῷ προσήκεν. ἀλλὰ ὡς αὐτὸς ὁ υἱὸς λέγει τὸ ἐκ στόματος νηπίων καὶ θηλαζόντων κατηρτίσω αἶνον ἔνεκεν τῶν ἐχθρῶν σου, καὶ ὄψομαι τοὺς οὐρανοὺς ἔργα τῶν δακτύλων σου, οὐδεὶς δ' ἂν εἴποι τὸν ἄνθρωπον οὗ ἐμνήσθη ὁ θεός, πεποιηκέναι τὸν ἐκ στόματος νηπίων καὶ θηλαζόντων καταρτισάμενον αἶνον ἔνεκεν τῶν ἐχθρῶν σου, καὶ ὄψομαι τοὺς οὐρανοὺς ἔργα τῶν δακτύλων σου· οὗτος ἐμνήσθη τοῦ ἀνθρώπου καὶ ἡλάττωσεν αὐτὸν βραχὺ τι παρ' ἀγγέλους. τίς δὲ ὁ ἄνθρωπος; Ἰησοῦς. διὰ τὸ πάθημα τοῦ θανάτου ἡλαττωμένος βραχὺ τι παρ' ἀγγέλους. Hebr 3,13 Ὡσπερ μίαν ἡμέραν τὸν παρόντα αἰῶνα εἰσάγει. Hebr 4,12 Μερισμόν ψυχῆς καὶ πνεύματος λέγει, ὅταν ἡ μὲν ψυχὴ προσπάσχει τῷ σώματι, τοῦ δὲ ἁγίου πνεύματος ἡ χάρις ἀνθέλκει πρὸς τὰ οὐράνια. Hebr 6,1-2 Ἐπειδὴ ἡ ἀρχὴ τοῦ Χριστοῦ ἀπὸ τοῦ Ἰουδαϊσμοῦ—κατὰ νόμον γὰρ ἐπολιτεύσατο—, διὰ τοῦτο λέγει· τοῦτ' ἀφέντες ἐπὶ 349 τὴν τελειότητα φερώμεθα, εἰδότες ὅτι κατὰ τὴν τάξιν Μελχισεδὲκ δεῖ εἶναι τοῦ ἄνευ νόμου μέλλοντος ἱερέως εἶναι. Ἀπὸ νεκρῶν ἔργων, καὶ πίστεως ἐπὶ θεόν, βαπτισμῶν. τοῖς Χριστιανοῖς νεκρά ἐστὶ τὰ γήϊνα. ἄτοπον οὖν ἔστι, φησὶν, ἀποστάντας τῆς διαγωγῆς ταύτης, εἴτε τῆς κατὰ πίστιν, εἴτε ἀπὸ τοῦ νενεκρῶσθαι τοῖς πᾶσιν, ἐλθεῖν πάλιν ἐπὶ τοὺς κατὰ νόμον βαπτισμούς. ὁ κύριος ἐλθὼν μετάνοιαν ἐκήρυξεν, λέγων· μετανοεῖτε· ἤγγικε γὰρ ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν· μετάνοιαν δὲ ἀπὸ νεκρῶν ἔργων. οὕτως οὖν ἀναγνωστέον· μετανοίας ἀπὸ νεκρῶν ἔργων, ἀντὶ τοῦ τῆς ἀπὸ τῶν νεκρῶν ἔργων μετανοίας. ὁ οὖν λέγει τοιοῦτόν ἐστιν· οὐ δεῖ ἀφέντας τὴν μετάνοιαν τὴν ἀπὸ τῶν νεκρῶν ἔργων καὶ τὴν πίστιν τὴν εἰς θεὸν καὶ τὸ βάπτισμα—ὃ πληθυντικῶς ὠνόμασεν διὰ τὸ πλῆθος τῶν καταξιουμένων. εἶρηκε δὲ βαπτισμῶν καὶ τὴν διδασχὴν, καὶ τὴν ἐπίθεσιν τῶν χειρῶν δι' ἧς αἱ χειροτονίαι, καὶ τῆς ἀναστάσεως τὴν ἐλπίδα καὶ τὰ ἐξῆς—ἀνατρέχειν ἐπὶ τὸν νόμον. τοῦτο δὲ προκατασκευάζει, ἐπειδὴ οἱ ἐν νόμῳ ἱερεῖς νόμον ἐξεδίκουν, ὁ δὲ Μελχισεδὲκ ἐκτὸς ἦν νόμου· οὐ δὲ ἐλθὼν κατὰ τὴν τάξιν Μελχισεδὲκ ἦν. οὐ δεῖ, φησὶν, ἀφέντας τὸν κατὰ τὴν τάξιν Μελχισεδὲκ ἐκδικεῖν τὴν ἐν νόμῳ ἱερατείαν, ἵνα τὰ ἐν νόμῳ ἢ ἐστῶτα. θεμέλιον δὲ εἶπε τὰ ἐν νόμῳ, ἐπειδὴ προοίμιον εὐσεβείας γεγένηται τοῖς ἀνθρώποις. Hebr 6,6 Νεκροὺς ἤγειραν οἱ ἀπόστολοι. αὕτη δὲ ἡ δύναμις τῆς ἀναστάσεως ἦν. παραδειγματίζοντας εἶπεν, ὅτι εἰ μυστήριον τὸ βάπτισμα, τὸ ἅπαξ ἀρκεῖ. ἐὰν δὲ δεύτερον γίνηται τὸ πρᾶγμα, καταφρόνησις καὶ παραδειγματισμός. Hebr 6,7-8 Ὑπόδειγμα ἔλαβεν, οὐκ εἰς τὸ βάπτισμα—πῶς γὰρ δεύτερον βάπτισμα ἐκώλυεν;—ἀλλὰ τὴν τοῦ ἁγίου πνεύματος δύναμιν πολλάκις εὐεργετοῦσαν. Hebr

6,17 Ἀνωτέρω εἰπὼν τὴν πληροφορίαν τῆς ἐλπίδος ἐδήλωσεν ὅτι ὁ θεὸς παρέσχε τῷ Ἀβραὰμ πληροφορίαν, οὐ τὴν δι' ἔργων τὴν τῆ πολιτεία προσήκουσαν, ἀλλὰ τὴν δι' οἰκονομίας. 350 Ἀδύνατον ὁμόσαντα τὸν θεὸν μετατεθῆναι, ἀδύνατον ἦν μετατεθῆναι τὴν τῆς ἐπαγγελίας δύναμιν. Hebr 7,1-2 Οὐχ ἀπλῶς μέμνηται ὅπως συνήντησεν ὁ Μελχισεδέκ τῷ Ἀβραὰμ περιγεγονότι τῶν Ἀσσυρίων, καὶ ἔδωκεν αὐτῷ δεκάτας ἀπὸ πάντων, ἀλλὰ δεικνύς ὅτι ὁ προπάτωρ τῆς Λευϊτικῆς φυλῆς ἱερεῖ ἐχρήσατο τῷ Μελχισεδέκ. κρείσσων ἄρα ἡ ἱερωσύνη ἢ ἄνευ νόμου τῆς ἱερωσύνης τῆς ἐν νόμῳ. Hebr 7,3 Ἀπάτωρ, ἀμήτωρ, ἀγενεαλόγητος κατὰ τὸν τῆς ἱερωσύνης λόγον, ἐπειδὴ γὰρ ἐν τῇ φυλῇ τῇ Λευϊτικῇ ἐφαίνετο τίς τίνος ἦν ἱερέως ἢ γυναικὸς ἱερείας. ἦσαν δὲ χρόνοι τῆς ἱερωσύνης, καὶ οἱ μὲν ἐφημερίας εἶχον ἐνιαυσίους, οἱ δὲ δι' ὅλης τῆς ζωῆς ἱεράτευον. καὶ ταῦτα εὐρίσκειται ἐκάτερα παρὰ τοῖς ἱερεῦσι τοῖς ἐν νόμῳ, εἰ καὶ μὴ κατὰ τοὺς αὐτοὺς χρόνους. ἀπάτορα λέγει τὸν Μελχισεδέκ καὶ ἀμήτορα καὶ ἀγενεαλόγητον, μῆτε ἀρχὴν ἔχοντα ἡμερῶν μῆτε ζωῆς τέλος κατὰ τὸν τῆς ἱερατείας λόγον· οὔτε γὰρ γένος ἱερατικὸν εἶχεν, οὔτε ποθὲν ἤρξατο ὡς ἄλλον διαδεξάμενος, οὔτε ἐξ ἐφημερίας ἕτερον, οὔτε ὡς νόμον ἔχων δι' ὅλης τῆς ζωῆς εἶναι ἱερεύς. καὶ ὅλως πάντα τὰ λεγόμενα κατὰ παρεξέτασιν τῶν ἐν νόμῳ ἱερέων. εἴρηται δὲ περὶ τοῦ Μελχισεδέκ· ἀφωμοιωμένος δὲ τῷ υἱῷ τοῦ θεοῦ, μένει ἱερεύς εἰς τὸ διηνεκές. καὶ πῶς ὁ Μελχισεδέκ μένει ἱερεύς; ζήτημα τὸ λεγόμενον, ἔστι δὲ ἡ λύσις αὕτη· ὡσπερ Μωϋσέα καλεῖ τὸν νόμον, οὕτω κἀνταῦθα Μελχισεδέκ πῆ μὲν τὸν ἄνθρωπον λέγει, πῆ δὲ αὐτὴν τὴν ἱερατείαν. εἰ τοίνυν ἀφωμοίωται ὁ Μελχισεδέκ διὰ τῆς ἱερατείας τῆς κατὰ Χριστόν, μένει διηνεκῶς· οὐχ ὁ ἄνθρωπος θνητὸς γάρ, ἀλλὰ τὸ ἀξίωμα τῆς ἱερατείας. Hebr 9,11 Ὡσπερ ἡ σκηνὴ κατεσκευάσθη ἐπὶ Μωϋσέως ὥστε τὰς λατρείας γίνεσθαι, οὕτω μείζων ἢ σκηνὴ αὕτη, τῆς χάριτος ἢ σύστασις, τὸ σῶμα τοῦ Χριστοῦ κεφαλὴν ἔχον τὸν Χριστόν. 351 Hebr 11, Πίστει περὶ μελλόντων εὐλόγησεν Ἰσαὰκ τὸν Ἰακώβ καὶ τὸν Ἡσαῦ. πρότερον ἔθηκεν τὸν Ἰακώβ εἶτα τὸν Ἡσαῦ, οὐ κατὰ τὴν τῆς γενέσεως ἀκολουθίαν, ἀλλὰ κατὰ τὴν τῆς εὐλογίας τάξιν. Hebr 11,38 Ὡν οὐκ ἦν ἄξιος ὁ κόσμος. οὐ περὶ πάντων λέγει τοῦτο ἀλλὰ περὶ τούτων τῶν τελευταίων οὓς καὶ μάρτυρας οἶδεν. ἐπιμέμνηται τῶν κλινάντων παρεμβολὰς καὶ διὰ τὸ χρήσιμον τοῦ λαοῦ εἰληφόντων χάριν. Hebr 12,1 Ὅγκον ἀποθέμενοι πάντα. ὄγκος ἐστὶν ἡ ἁμαρτία τῆς κατὰ τὴν σάρκα ἀπολαύσεως, ἐξ ἧς ἡ εὐπερίστατος ἁμαρτία τίκτεται. εὐπερίστατον δὲ εἶπε τὴν ἁμαρτίαν τὴν εὐκόλως ἡμᾶς περιίσταμένην καὶ ἄγουσαν εἰς τὸ ἑαυτῆς θέλημα. Hebr 12,22-23 Πανήγουρις γὰρ καὶ ἑορτὴ ἀγγέλων ἢ εἰς τὸν θεὸν δόξα, καὶ ἐκκλησίᾳ πρωτοτόκων ἀπογεγραμμένων ἐν οὐρανοῖς καὶ κριτῇ θεῷ πάντων. Hebr 12,27 Τοῦτό ἐστιν ὃ λέγει ὁ Παῦλος ἀλλαχοῦ· παράγει γὰρ τὸ σχῆμα τοῦ κόσμου τούτου, ἵνα παρέλθῃ τὰ πρόσκαιρα καὶ ἔλθῃ τὰ αἰώνια. Hebr 13,10-13 Τοῦτ' ἔστιν οἱ ἐν νόμῳ οὐκ ἔχουσι τὸ δῶρον τοῦτο οὐ μετέχομεν ἡμεῖς. ἔξω δὲ τῆς παρεμβολῆς, ἀντὶ τοῦ ἔξω τῶν νομίμων καὶ τῆς Ἰσραηλιτικῆς παρεμβολῆς.